

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 15. Medium octavum ad obtinendam conscientiæ puritatem & teneritudinem est mortificatio & custodia Auditûs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

§. 15.

Medium octavum ad obtinendam conscientie puritatem & teneritudinem est mortificatio & custodia Auditus.

102. **D**E hac monet scriptura *Eccli. 28. Sepi aures tuas spinis linguam nequam noli audire. Et Marci 4. Videte quid auditis.* omnis enim humanarum calamitatum & miseriarum origo adscribitur auditui malè custodito ; dicente Scripturâ *Genes. 3. Quia audisti vocem uxoris tuae, & comedisti de ligno; maledicta terra in opere tuo &c.* Undè Petrus Chrysologus *serm 79. Adam cito cecidit, dum cito credidit; & dum facile dat aures ad mulieris auditum; se suosq. pessimo addixit inimico.* Et S. Ephrem de lingua morbo. *Ingens est auris fenestra, per eam quippè mors in mundum egressa, cunctas gentes & Nationes devoravit, claustris igitur ac vectibus obstruenda sunt aurium fores.* Tantus siquidem est aurium pruritus ad audienda maxime noxia, & Dei Ecclesiæque legibus prohibita; ut de his objectis illicitis verissimum sit illud *Eccli. 1. Non saturatur oculus visu; nec auris auditu impletur.*

Debet autè auditus cohiberi & adverti imprimis à turpiloquio, sive à sermonibus obscænis, cantionibus amatoriiis, jocis insulsis, illiberalibus & inhonestis; omniq; tum verborum tum instrumen-

O s torum

torum sono, illecebroso, ac quoquo modo animū
 inclinante ad carnalem affectum, & ad propo-
 situm Castitatis labefactandum. *Omni custodia
 seruet cor suum,* inquit S. Basilius *lib. de verā
 Virginit.* Ut neq; per vocem profluens sermo au-
 ditorem demulceat ad voluptatis illecebram; neq;
 rursus extrinsecus in aurem ab alio inuectus, ip-
 sus cor ad concupiscentiam molliat. Et S. Hiero-
 nymus *Epist. ad Demetriad. De servandā Vir-
 ginit.* Scurrilitas atque lascivia te presente non
 habeat locum. Nunquam verbum inhonestum
 audias; aut, si casu audieris, non inesceris: per-
 dita mentis homines uno frequenter leviq; ser-
 mone tentant claustra pudicitie. S. Paulus *Ephes.*
 5. ait: fornicatio, & omnis immunditia nec no-
 minetur in vobis: aut turpitudine, stultiloquium
 aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet. Cau-
 sam dat 1. *Corinth.* 15. quia corrumpunt mores
 bonos colloquia mala, dum per aurem in-
 fluunt, & cor audientis inficiunt. Unde idem
 S. Hieronymus. *Epist. ad Gaudentium de Instit.*
Pacatula: Nullum impudicum verbum noverit;
 & si forte in dumultu familia discurrentis aliquid
 audiat, non intelligat. Et *Epist. ad Latam. De
 institut. filia:* Surda sit ad Organa: tibia, lyra,
 cythara cur facta sint, nesciat. Placeat ei comes
 non compta, neq; formosa, neq; lasciva, qua li-
 quido gutture carmen dulce moduletur; Sed gra-
 vis, pallens, &c. turpia verba non intelligat; can-
 tica mundi ignoret. &c. Epictetus etiam gen-
 tilis in *Enchirid.* c. 55. ait: periculosum est, ad
 orationis obscenitatem progredi. Cum igitur
 tale

tale quidpiam inciderit, objurgabis eum, qui sermonem illum injecerit; aut taciturnitate saltem & rubore vultus ostendes, eam orationem tibi displicuisse.

Præcipue verò avertendus est Auditus à sono vocis fæmineæ, sive à verbis, & cantu fœminarum, etiam non lascivo: Nam voci muliebri singularis à natura inest vis & occulta virtus attrahendi, emolliendi, & enervandi, captivandi que animos virorum; Sicut docet S. Basilius lib. de verâ Virginit. Multum habet illecebræ, multumq; roboris natura fæminea ad omne, quod sit masculini generis, contra se attrahendum. Blandimentum cupidineæ voluptatis est fæmina; & masculo lascivioribus oculis ad se inspiciendam, illecebram naturaliter suggerit; ac liquidiore voce ad oblectamentum auris, organi ad instar efficta est; membrorumq; insinuatâ mollietie, ac toto prorsus corporis habitu & motu ad seductionem formata voluptatis: Non modò enim loquens mulier, & intuens, verùm etiam sedens quoq; & incedens ob insitam sibi naturaliter adversus masculinum vim, hunc ad se eminè attrahit, non secus ac magnes lapis ferrum. Propter quod sacra congregatio Regular. ordinavit & statuit, Sanctimonialibus non esse permittendum in Ecclesiâ cantum figuratum; sed tantùm choralem & planum; uti refert Piasecius part. 2. prax. Episcop. c. 3. Item in concilio Oecumenico VII. sancitum fuit, nè erigerentur Monasteria dupla, in quibus viri & fæmine tam propè qui sibi essent, ut invicem voces ipsorum audirentur.

tur.

tur. Denique in Synodo Antiochena decretum fuit, ne foeminae in Ecclesia castrant cum viris; prout videre est apud Baronium Anno Christi 60. n. 25.

103. Alterum objectum, a quo Novitii debent avertere & cohibere Auditum, sunt colloquia saecularia, sive sermones de rebus saecularibus & in saeculo visis, auditis, aut gestis; Item de patria, parentibus, consanguineis, Amicis, domo paternâ, bonis temporalibus, consodalibus &c. Quamvis enim huiusmodi objecta non sint ex se mala, constat tamen experientia, quod ex sermonibus circa tales res habitis causentur gravissimae tentationes in animis Novitiorum; ita ut non raro illos poeniteat suscepti propositi; Et de reditu ad parentes, amicos, sodales, possessiones, voluptates, Honores, aut commoditates relictas deliberent. Unde Deus, cum per Angelos vellet justum Loth educere cum suis e Sodoma, civitate peccatrice, praecipit ei: *Noli respicere post tergum.* Ne scilicet respiciendo ad urbem, recordaretur, quae & quanta reliquisset in urbe, igne & flammis absumenda, ac propterea turbaretur. *Genes. 19.* De populo in deserto legitur *Numer. 11.* Quod ad delicias & epulas in Aegypto relictas iterum anhelaverit: causam addunt ipsimet anhelantes; *recordamur piscium, quos comedebamus in Aegypto gratis; in mentem nobis veniunt cucumeres, & pepones &c.* Periculum ergo est, Novitiis, qui nuper modo saeculam reliquerunt, reficere memoriam, & renovare species earum

carum rerum vel personarum, quas in sæculo dilexerunt : quia posset talium memoria & recordatio illis cogitationes injicere, de Ægypto sive sæculo repetendo, Propter quod si forsan imprudens hujusmodi sermo à quopiam institueretur de consanguineis vel aliis amicis & consodalibus in mundo relictis, aut de rebus vanis & sæcularibus quibuscunq̄; Novitius deberet Auditum avertere; & nequaquam talibus aures præbere. Dicit enim Deus ad Animam religiosam: *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam; & obliviscere populum tuum, & domum patris tui Psalm. 43.* Et *Luc. 9.* dicitur: *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retrò, aptus est regno Dei.*

104. Tertiò custodiendus est Auditus à detractionibus audiendis: Nam *non solum ille reus est, qui falsum de alio profert; sed & is, qui citò aurem criminibus præbet;* ut inquit S. Isidorus *lib. 3. de summo Bono.* Et S. Bernardus *lib. 2. de considerat. Detrahente aut detrahente audire, quod horum damnabilius sit, non facile dixerim.* Undè S. Hieronymus *Epist. ad Nepotianum* monet: *cave, nè aut linguam aut aures habeas prurientes; id est, nè aut ipse aliis detrahas; aut alios audias detrahentes.*

Potest verò quis auditum suum variis modis cohibere & avertere, nè detractiones audiat. *Primus est, si fugias & declines consortium aut Societatem illorum, quos novisti habere linguam*

guam pronam ad aliis detrahendum, & malè de absentibus loquendum, Sicut monet Scriptura *Proverb. 24. Cum detractoribus nè commiscearis* Et *Eccl. 28. Sepi aures tuas spinis; linguam nequam noli audire. Susurro & biliguus maledictus: multos enim turbabit pacem habentes.* Usus fuit hoc medio & modo Regius Psaltes; prout de se fatetur *Psal. 100. dicens: Detrahentem secretò proximo suo, hunc persequabar. Non habitabit in medio domus meæ, qui loquitur iniqua. Secundus est; si statim & quamprimùm, dum sermo detractorius incipitur, à detrahentis societate discedas, ac per tuum discessum ostendas, talem de alienis vitiis & defectibus discursum esse tibi ingratum, & displicere. Valdè enim per hoc confunditur detractor; & non tantùm pro hâc vice sermonem detractorium abrumpet; verùm etiam deinceps coram te detrahere erubescet. Tertius modus est, si detrahentem apertè moneas, & objurges, aut interpelles rogando, ut absentium vitam & mores non rodat; dicasque cum S. Chrysostomo *homil. 3. ad Populum. Habes aliquem, quem laudes & commendes? aures aperio, ut unguenta suscipiam. Si verò malè velis dicere; verbis ingressum obturo; non enim stercus & cænum suscipere patior. Quod mihi lucrum, si didicero, quod ille improbus? maximum igitur nocumentum ex hoc, & extrema jactura. Loquere ad ipsum; curemus nostra &c.* Tenuit hunc modum S. Augustinus; qui in pariete juxta mensam suam scripsit hos versus:*

Quis-

*Quisquis amat dictis absentum rodere
vitam;
Hanc mensam vetitam noverit esse
sibi.*

Uti refert Possidius in ejus vitâ; ubi & addit, Sanctissimum Præsulem post inceptum à commensalibus detractorium sermonem quandoq; à mensâ sarrexisse, & voce commotiori illis in faciem dixisse, aut delendos esse hos versus, aut cessandum à detractone. *Quartus est, si detrahentem torvo & indignabundo vultu aspicias: nam ventus Aquilo dissipat pluvias; & facies tristis linguam detrahentem. Proverb. 25. In quæ verba Venerabilis Beda: Si hilari vultu audieris detrahentem; tu illi das fomitem detrahendi: si verò tristi vultu hæc audias; discit non libenter dicere, quod didicerit non libenter audiri. Scilicet per tristitiam vultûs corrigitur animus delinquentis, Eccl. 7. Undè S. Hieronymus Epist. ad Nepotianum. Neq; verò illa est justa excusatio: referentibus aliis, injuriam facere non possum. Nemo enim invito Auditori libenter refert. Sagitta in lapidem nunquam figitur. Discat detractor, dum te vidit non libenter audire, non facile detrahere.*

Quintus modus est, si sermonem detractorium dextrè abscindas, & alium quendam honestum discursum subinferas; prout Religiosi aliqui viri assolent. Atque hæc media & practicæ salutares debent nobis esse tantò familiariores, quanto

quantò frequentiores occurrunt quotidie occasiones incidendi in detractores: Nam pauci admodum sunt, qui huic vitio renuntient; raroq; invenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velint, ut non libenter reprehendant alienam; tantaq; hujus mali libido mentes hominum invasit, ut etiam qui procul ab aliis vitiis recesserint, in istud tamen quasi in extremum Diaboli laqueum incidant; ut inquit S. Hieronymus, aut potius S. Paulinus *Epist. ad Celantiam*.

§. 16.

Medium novum ad obtinendam conscientie puritatem & teneritudinem est mortificatio Tactus.

105. **D**E hoc sensu ait S. Basilius *lib. de verâ Virginit.* Tactum ut sensuum omnium perniciosissimum, & seivissimè blandientem sensusq; reliquos ad voluptatis illecebras pellicientem, immaculatum & perturbationibus minimè pervium, semper quàm maximâ poterit curâ servabit amator Castitatis: Hic enim toto cum sit diffusus corpore; per omnem illius superficiem ad vitiosos contactus adversus animam seivè dominatur. Sicut cum ignem tangimus, ignis indicia per impressas nobis adustiones excipimus; impossibileq; est, eum, qui ignem tetigit manu, illesam illam ab ejus incentivâ operatione servare: cæterum aut bullæ repenti tactum consecuta turgescunt, ac dolorosa per fervorem & inflam-

matio-